

Błogosławieństwo piszącym gazety katolickie i czytającym. Pisać takie gazety to apostołstwo, czytać to poznawać prawdę (Treść słów Papięży PIUSA K. LEONAXIII).

Nr. 80. | Wychodzi we Wtorek i Piątek. Cena kwartalna 1 M. (70 cent.) | Bytom-Rozbark, 12. Października 1886. | Za ogłoszenia płaci się 20 fen. od miejsca wiersza drobnego. | Rok XIX.

Walka przeciw gorzałce.

(Ciąg dalszy).

BLAUMONTAG.

(Poniedziałek — Dzień pański).

Moi panowie! chcecie o czym wiedzieć,
O blaumontagu muszę coś powiedzieć;
Bo i to także nałóg niepocziwy,
Brzydki, szkaradny i bardzo szkodliwy.
Każden rzemieślnik, co blaumontag lubi,
Niech wie zawczasu, że sam siebie zgubi;
Bo go blaumontag nauczy próżniactwa,
I do wielkiego wiedzie go łajdactwa.
Bo Poniedziałek jest to dzień do pracy,
A przecież wiele znajdują się tacy,
Co gwałcą święta, także i Niedziele,
A w Poniedziałek lampartyją śmieje.
Bo Bóg rozkazał, byś dnie święte święcił,
Byś Panu Bogu całkiem je poświęcił,
A ty cały dzień pracujesz w Niedziele,
Za to w Poniedziałek próżnujesz śmieje.
Przytem się także zbytecznie opijesz,
Trafi się nieraz, że się z kim pobijeż;
Stracisz nie tylko, coś zyskał w Niedziele,
Tygodniowego przytem bardzo wiele.
A na drugi dzień do pracyś nie zdatny.
Boli cię głowa, sam jesteś smutny,
I robota ci wcale niesmakuje,
I niedostatek bardzo cię morduje.
I tak cały tydzień masz sfuszerowany,
Bo Poniedziałek przechultowany;
Trzebaby znowu dopracować w Niedziele,
Ach, jak nędzy i zguby w tem wiele!
O! gdyby można blaumontag skasować,
I wszystkich próżniaków do kozy pakować;
By w Poniedziałki nie próżnowali,
Lecz zaraz z rana do pracy się brali.
Jedynie blaumontag we wszystkim ci szkodzi,
A w potrzebnej robocie kupców zawodzi;
I jako tako, aby się zrobiło,
Łap za pieniądze, by się znowu piło.
Znowu blaumontag z Poniedziałku zrobić,
I często do Wtorku czas w szynkowni dobić;
A często z Wtorku do Środy zostają,
Swe zarobki w karty przegrywają.
A majster przez to cierpi wielką szkodę,
Wielką utratę, także niewygodę,
I przyrzeczenia już nie dotrzymuje,
Bo jego czeladź tak często lampartuje.
I z tej przyczyny musi on bankrutować,
Musi cyganić, musi szachrować,
Bo blaumontagi są przyczyną tego,
Tę jego zguby, ubóstwa wielkiego.

Otóż się przypatrz, jak blaumontag ci szkodzi,
Jak łatwo do nędzy on cię przywodzi;
Wkrótce żebrakiem ostatnim zostaniesz:
Bez roboty, bez siły, w rozpacz wpadniesz.
Moi panowie! takiego żebraka kijem pędzajcie,
Jałmużny, wsparcia ani grosza nie dajcie;
Niechaj z młodu roboty pilnuje,
Niech w Poniedziałki trzeźwo pracuje.
Bo jeżeli kiedy kto mu co daruje,
On bardzo mało sobie to szacuje;
Na nic dobrego tego nie użyje,
Bo w pierwszej szynkowni wnet to przepije.

Gorzałka, kwaternica piekielna.

W Imię Boga, bracia mili!
Słuchajcie co śpiewam w tej chwili:
Wielką wojnę rozpoczęto,
Gorzałczysko już wykłeto.

Gorzałka jest rodem z piekła,
Od Lucypera uciekła,
Do pogan się wprzód dostała,
Potem u nas zamieszkała.

Tej piekielnej kwaternicy,
Już — już nie było granicy,
Swoim smrodem napelniła,
Wsie i miasta zaraziła.

U pogan rada mieszkała,
Do nich ludzi zwoływała,
Durniów, baby zabawiała,
Coraz więcej pić namawiała.
Mądrych zrobiła głupimi,
A bogatych — ubogimi;
Zarobki im wydzierala,
Z głodu dzieciom mrzyć kazala.
Gospodarstwa sprzedawała,
Role, łąki popsowała;
Długów ludziom narobiła,
W nędzy i ubóstwie ich zostawiła.

Innych złodziejstwa uczyła,
Do więzienia wprowadziła;
Okna, garnki rozbijała,
Suknie, koszule stargała.

W choroby zdrowych wtrącała,
Wielom życie odebrała;
W morzach, w wodach potopiła,
A dusze w piekło wtrąciła.

O piekielne gorzałczysko!
Coś sprawiło złe nad wszystko!
Więc ci wojnę wypowiadamy,
Wypędzić cię już musimy.

Bracia ukochani!
Nie cierpimy tak strasznej pani!
Precz z kwaternicą do piekła,
Zkąd ta zbrodniarka uciekła.

Bośmy koledzy trzeźwości,
I bracia wstrzemięźliwości;

Do broni, bracia, do broni!
Bij gorzałkę, kto ją zgoni.

Kieliszki, flaszki trzaskajmy,
Gorzałczysko wylewajmy,
By ję i świnię nie piły,
I psy nawet nią się brzydzły.

Masz gorzałko, w gnoju grobek,
Nie będzie cię pił parobek,
Ani żaden człek pocziwy;
Ani młody, ani siwy.

Kto jeszcze gorzałki broni,
Niech od nas z daleka stroni,
By nas jadem nie zaraził,
A do piekła nie wprowadził.

Po tak dzielnem naszym meźtwie,
Odniesiem chwałę w zwycięztwie;
Zatkniem chorągiew stałości,
Jak pomnik szczęśliwości.

Teraz, bracia, teraz żywo!
Bóg dał wodę jest i piwo;
Nie braknie nam nigdy chleba,
A po śmierci skok do nieba.
(Dokończenie nastąpi).

Dzieje dzisiejsze Kościoła.

— Biskupi irlandzcy zgromadzili się dnia 7. bm. w Maynoth, zkąd wystali do Gladstone podziękowanie za usługi oddane Irlandyi. Następnie przyjęli rezolucyą wyrażającą przekonanie, że jedność pomiędzy Anglią a Irlandyą tylko wtenczas będzie prawdziwą, kiedy Irlandya otrzyma prawo uchwalania ustaw, które ją samą wyłącznie obchodzą. Biskupi odpychają równocześnie zarzut, jakoby większość katolicka pragnęła uciśnić mniejszość protestancką i ubolewają nad sposobem traktowania dzierżawców irlandzkich. W końcu zaklinają rząd, na którym ciąży odpowiedzialność za spokój publiczny, i ażeby starał się zapobiedz złemu i przeszkodził możliwym zamachom ze strony uciśnionych i do rozpacz doprowadzonych Irlandczyków.

Paryż. Stowarzyszenie zagranicznych Misyi złożyło niedawno sprawozdanie z przeszłego roku. Wedle tego był rok 1885 najsmutniejszy w dwóch ostatnich stułeciach. Straty są wielkie: 10 misyonarzy umęczono, 12 kapłanów i 10 katechetów zamordowano, 300 zakonnic i 30,000 chrześcian częścią zabito, częścią umarli z głodu; jedna misya zupełnie zniszczona, 150 kościołów i kaplic, 2 seminaria, 40 szkół, 70 domów misyjnych, 13 klasztorów zakonnic i 17 zakładów dla sierót złupiono i spalono. Prócz tego, apostołski wikary z zachodniego Tonkinu donosi, że w Sierpniu br. w Tanhoa 700 chrześcian zabito, 30 osad spalono i 9000 chrześcian wtrącono w największą nędzę.

— Całe Włochy liczą 274 dyecezyi, opactw i prałatur. Każda dyecezya zajmuje przeciętnie 1016 kwadr. kilom., liczy 75 probostw z 103 tysiącami mieszkańców. Trzydzieści dyecezyj ma przeszło 200,000 dusz, 21 dyecezyi ma mniej niż 20,000 dusz. Największą dyecezyą jest medyolańska, licząca 1,800,000 dusz w 583 gminach i 717

parafiach. Dyecezyja neapolitańska ma 699,000 dusz, turyńska 679,000, padewska 505,000, genueńska 489,000, bolońska 450,000 dusz. Najmniejsze są dyecezyje: Monte Vergine, Porto, St. Rufina, św. Pawła po za murami St. Martino al Cimino, liczące po 10,000 dusz. Parafij jest we Włoszech 20,460.

Konstantynopol. Dnia 28. zm. został nowy kościół katolicki na wyspie Principo przez delegata apostolskiego ks. arcybiskupa Rotelli uroczystie poświęcony w obecności członków ambasady francuskiej. Delegat apostolski w przemowie swojej podniósł zasługi Francuzów około rozszerzania wiary i oświaty na Wschodzie i też bezstronność sułtana tureckiego.

Wiadomości z całego świata.

Berlin. Dnia 7-go bm. stawali przed sądem przysięgłych mularz Müller i pięciu jego towarzyszy obwinionych o zaburzenie pokoju publicznego, jakiego się mieli dopuścić przy wycieczce z Berlina do Grünau w dzień Wniebowstąpienia Pańskiego, o czem też czasu swego „Katolik“ donosił. Sąd przysięgłych uznał oskarżonych niewinnymi i zostali uwolnieni.

— Berliński sąd ziemiański skazał 12-letnią Maryę Schneider za rabunek i morderstwo, dokonane na małym dziecku, na 8 lat cuchthauzu. Oskarżona opowiadała przebieg swego strasznego czynu z zupełną obojętnością i dopiero przy przeczytaniu wyroku poczęła płakać.

— Z Zachodnich Prus donoszą do „Schl. Volks Ztg.“, że jedyny „proboszcz państwowy“ w dyecezyi chełmińskiej, p. Gołębiowski w Płużnicy, zamierza pójść za przykładem proboszcza Gutzmera z Grodziska i poddać się prawowitej zwierzchności Kościoła katolickiego.

— W Dreźnie odbył się ślub austriackiego arcyksięcia Ottona z księżniczką saską Józefą. Uroczystości weselne miały być nader wspaniałe. Na cześć nowożeńców wyprawiono serenadę, w której wzięło udział 1200 śpiewaków i 3000 osób z pochodniami.

— Bawarski książę regent Luitpold objeżdżał teraz kraj i wszędzie był przyjmowany z wielkim zapalem ludu.

— Królowa Marya, matka króla bawarskiego odzyskawszy zdrowie, przybyła do Monachium i odwiedziła grób swego starszego syna, który jak wiadomo znalazł śmierć w nurtach jeziora.

— We Fuldzie zostało otwarte seminaryum duchowne. Jak „Germania“ donosi, ma także być i seminaryum duchowne w Kolonii otwarte 15-go bm.

— Wrocław. W nocy 7 tm. zmarł po długich cierpieniach rektor alumnatu, ks. lic. Storch, doczekawszy się jeszcze przynajmniej otworzenia tego seminaryum, w którym już był przed walką kulturalną czynnym. Od 25-go Października 1875 było seminaryum to zamknięte. W życiu niebożczyka miesiąc Październik był ważnym, gdyż się 1. Października 1826 urodził, 5. Października 1848 został do alumnatu przyjęty, 8. Paźd. 1849 odebrał święcenia kapłańskie, 1. Paźd. 1853 zamianowany spirytuałem alumnatu, 7. Października umarł. N. o. w p!

Rosya. Rząd wydał przed niejakimś czasem prawo zakazujące żydom trudnić się handlem katolickimi przedmiotami religijnymi. Zdało się, że to prawo pozostanie tylko martwą literą na papierze, lecz okazało się, że tak nie jest, bo niedawno, jak się dowiadujemy, dokonano w Warszawie rewizji w trzech sklepach żydowskich, a znajdujące się tam na składzie obrazy święte, krzyże z wizerunkiem Chrystusa, książki religijne i modlitewne opieczetowano, a właścicielom wytoczono proces.

Z Bułgaryi podajemy następujące wiadomości w streszczeniu. Po wyjeździe księcia Aleksandra z kraju, udał się tymczasowy rząd z prośbą do cara rosyjskiego, aby przysłał jednego z swych dyplomatów do ułożenia warunków ugody. Car rosyjski przysłał też takiego w osobie Kaulbersa. Ten pomię-

dzy innemi warunkami postawił i to, żeby oficerów, którzy wzięli udział w wywiezieniu księcia Aleksandra, puścić na wolność, żeby znieść stan oblężenia, żeby wybory posłów do nowego sobrania (sejmu) mającego wybierać nowego księcia, na później odłożyć itd. Tymczasowy rząd nie chciał się na to zgodzić, bo przez darowanie kary winnym oficerom, zapanowałoby w armii jeszcze większe nieposłuszeństwo, a rząd utraciłby na powadze; a przez zniesienie stanu oblężenia nie mógłby rząd tak dobrze śledzić spiskowców i burzycieli porządku publicznego; w końcu musi rząd jak najrychlej przystąpić do wyborów nowego sobrania, żeby przez wybór nowego monarchy położyć koniec niepewności kraju. Opór tymczasowego rządu nie podoba się Rosyi, więc za pomocą swych emisaryuszy stara się lud bułgarski podburzać przeciw teraźniejszemu rządowi, lecz usiłowania te nie odnoszą wiele skutku. Kaulbars widząc, że w stolicy kraju nie wiele zyska, objeżdża teraz większe miasta i tam na zebraniach obietnicami i groźbami stara się pozyskać lud na swą stronę, lecz i tam, jak gazety donoszą, nie ma wiele szczęścia, bo lud nie ufa moskiewskiej przyjaźni, a wszystkie obietnice uważa za obłudne. Na jednym takim zebraniu poważył się jakiś człowiek wznieść okrzyk na korzyść Rosyi, za co tak został sponiewierany przez lud, że ledwie z życiem uszedł. — Jak niektóre gazety donoszą, ma istnieć podobno zamiar zaprowadzić w Bułgaryi rządy republikańskie na wzór Szwajcaryi.

Anglia. Kardynał Manning występuje bardzo stanowczo przeciw nałogowi pijanstwa, który coraz to gwałtowniej szerzy się w Anglii, grasując coraz to silniej we wszystkich stanach. Około 60 tysięcy do 120,000 osób umiera w Anglii z powodu pijanstwa, liczba obłąkanych z powodu nadżywiania gorzałki jest wielka; wzrasta również liczba zbrodni i występków pochodzących z tego nałogu. Jego Eminencya z żalem wspomina o tem, że i kobiety nie są wolne od pijanstwa, że liczba niewiast oddanych temu nałogowi wzrasta i to we wszystkich warstwach społecznych poczynawszy od najniższych i nieokrzesanych, do najwyższych i wykształconych. — W roku 1829 było w Londynie knajp i restauracyi 50,000, dziś jest ich 200,000 choć ludność wzrosła tylko o połowę. — Obrót sprzedaży gorących napojów wynosił w Anglii w roku 1868 82 milionów funtów szterlingów (= 1640 milionów marek), w roku zeszłym sprzedano upajających napojów w Anglii za 138 milionów funtów szterlingów = 2760 mil. marek. Kardynał wzywa gorąco do zakładania i szerzenia bractw wstrzemięźliwości.

Hiszpania. Jenerał Villacamp, główny sprawca ostatniego zamachu rewolucyjnego, porucznik Serrano i pięciu podoficerów skazani zostali na śmierci przez sąd wojennych. Podług najnowszych wiadomości królowa regentka miała ulaskawić skazanych na śmierć powstańców. Z tego powodu minister wojny podziękował podobno za służbę, co i minister marynarki zamierza urzynać. — Lud ma być bardzo uradowany z tego postępku królowej.

Włochy. Ojciec św. dowiedziawszy się o niedoli ludności greckiej spowodowanej trzęsieniem ziemi w Grecyi, przesał na ręce Arcybiskupa ateńskiego 10 tysięcy franków. Taką samą sumę przesał Leon XIII. ciężko nawiedzonym chrześcianom w Tonkinie.

— Kiedy ks. Biskup z Woltery, przybywszy przed kościół w Cecinie we Włoszech, wysiadł z powozu, aby wejść do kościoła i udzielić tamże wiernym św. Sakramentu bierzmowania, zgromadzeni przed kościołem bezbożnicy rewolucyjni zaczęli najprzód rzucać kamieniami na powóz, potłukli szyby w powozie, a następnie wdarszy się do kościoła, napoczęli wołać: „podpalmy ołtarze!“

— W Neapolu opuściły już siostry zakonne klasztor swój zwany „Sapienza“, wy-

stósowawszy do ministra energiczny protest. Tenże minister, p. Tajani, był w tych dniach w Monte-Cassino i oddał do szkół Ojców Benedyktynów swego najstarszego syna. Dziwny to człowiek ten pan minister, jedną ręką podpisuje dekrety wypędzające zakony, a drugą ręką prowadzi syna do klasztoru Benedyktynów.

Turoya nie dowierza Rosyi, dla tego się na gwałt zbroi, posuwając wojska swoje na północ ku granicy. Działa wysyłają do fortec i nowe zamawiają w Niemczech. Wojska gotowego pod broń stoi już 197 tysięcy z 426 działami.

Z bliższych stron.

Rozbark. Ledwo ksiądz Radziejewski wyszedł z więzienia, znów został skazany na trzy miesiące niedoli, a oprócz niego p. Zborek na trzy tygodnie. Rzecz tak się miała. Korespondent ze Solarni doniósł, że podczas wyborów upił się przewodniczący wyborów S. Pokazało się, że S. nie był przewodniczącym, lecz nauczyciel Czech, którego nazwiska wcale nie było. Czech skarżył tedy. Wydra przyznał się sam, że on pisał korespondencyą. Na terminie Wydra udawał, że on nie o Czechu myślał, lecz o S., który należał do przewodnictwa. Pan Zborek udowodnił, że on wcale winy nie ma, bo o Czechu nie wiedział i tylko o S., którego nazwiska nie kazał drukować, aby się nie zdawało, że chodzi o osobę, a nie o sprawę. Ks. R. dowodził, że o każdej literze w „Katoliku“ wiedzieć nie może, że od roku często w domu nie był, że odpowiedzialny redaktor ma obowiązek przejrzeć cały numer, że od niego zależy przyjąć korespondencyą albo nie, że prokurator ani jednego dowodu nie przytoczył, że w tym artykule ks. R. ma najmniejszy udział. Tak samo dowodził obrońca. Mimo wszystkiego ks. R. i p. Z. zostali ukarani. Wydra został uwolniony, chociaż się jemu samemu zdawało, że jeżeli kto ma winę, to chyba on, korespondent, który był na miejscu, a nie redaktor, który tylko to wiedział, co mu napisano w korespondencyi, który nawet nie wiedział, że ten, który podał skargę żyje na świecie.

— Ksiądz Walenty Rymel mianowany został proboszczem we Włochach (Wallendorf) na Górnym Szląsku.

Bytom. Osiedlił się tu lekarz, Polak, pan dr. Kozioł, który już przedtem był w Pykowie. Polecamy tego lekarza. Mieszka on w domu p. masarza Pajkerta na ulicy Gliwickiej, wprost starego kościoła.

— Jak słyhać, ma dawniejszy burmistrz bytomski, p. Küper, który obecnie jest pierwszym burmistrzem w Krefeldzie, zostać następcą zmarłego radcy górniczego p. Maavego w Katowicach, i objąć posadę jako jeneralny plenipotent państwa Thiele-Winkler.

Królewska Huta. Zgromadzenie robotników i inwalidów odbędzie się w Niedzielę 17 go b. m. o godzinie 4. po południu w strzelnicy (schiesshaus), na które prosimy licznie się zejść, spokojnie i trzeźwo się zachować, bo tak dojdziemy do celu.

Świętochłowice. Pewna kobieta zgła się przy szyciu igłą w palec, który wskutek zatrucia krwi tak spuchł, że jej musiał lekarz rękę odjąć, żeby ją od śmierci wyratować.

Bobrek. Kupiec p. Pohl w Bobrku ma bezpłatną wypożyczalnię książek. Czytanie dobrych książek jest najlepszą zabawą dla wszystkich ludzi, a przedewszystkiem dla młodzieży. Korzystajmy więc z tak dobrej okazji, spieszymy po książki do pana Pohla, a czytamy w wolnych chwilach, zamiast w inny sposób marnie czas tracić.

W Rożdzeniu odbędzie się w Poniedziałek 11. bm. pierwszy targ. Z początku było postanowionem, że się targ ten ma odbywać co Sobotę, lecz na wniosek zarządu gminnego przeznaczono na ten cel Poniedziałek.

Z Tarnowskich Gór. W num. 77. „Katolika“ pisze korespondent, że człowiek pracujący zasługuje na szacunek, bo spełnia prawo Boże i swój obowiązek względem ludzi. Bardzo słuszne uznanie, szkoda, że nie u wszystkich pracodawców bywa uwzględnionem. Nie wszyscy to poczucie mają, aby swego robotnika podług jego ciężkiej pracy wynagrodzić, aby jako tako mógł siebie i swą familią wyżywić. Szczera prawda, żeby mógł niektóry robotnik coś ze swego zarobku na dalsze oszczędzić, lecz i to prawda, że w niektórych razach i przy największej oszczędności człowiek (np. górnik) nie jest w stanie tego uczynić. Pozwólcie szanowni czytelnicy, że to udowodnię cyframi. U nas około Tarnowskich Gór są po większej części kopalnie rudy żelaznej. Na takiej kopalni dostaje szleper zwykle 1,80 mrk. na szychę, za to musi

wydać na wierzch najmniej 50, a w miarę tego, jak ma daleko jechać do „przodku“ (miejsce, gdzie się rudę lub węgle wybiera), i 100 i więcej wader, im bliżej tym więcej. Każde wiadro (kübel) mieści w sobie 100 do 120 funtów, im ruda lepsza, tym cięższa. Dni roboczych w miesiącu rachujemy przeciętnie 25, to zarobi na miesiąc 32,50 mrk., z tego musi zapłacić do knapszaftu, jeżeli należy do drugiej klasy, a tych jest najwięcej 2 60 mrk., ale niechby wszyscy należeli do 3-ciej klasy, to płaci 1,85 mrk., za olej niechby tylko 1 markę, to dostanie w dzień wypłaty 29,65 mrk., podatek najmniej 50 fen., komorne niech będzie tylko 3 m., to mu zostanie 26,15 mrk. Jeżeli ma żonę i troje dzieci, to mu pozostało na każdy dzień przez cały miesiąc tak dla siebie, co ciętko musi pracować, jak i dla każdego członka rodziny 17 fen., jakże tu za to żyć i odziewać? Jakże tu jeszcze oszczędzać, mój Boże! Hajer zarobi 20 fen. więcej na szytę, ale i jego los nie jest do zazdroszczenia. To też nie bardzo za złe brać można, gdy mu się trochę w dzień wypłaty weselę do domu idzie, bo jak taki biedak za czeski wypije, to już pijany. Nie sądzicie mnie, iżbym pijaków brał w obronę, Boże uchoć, uniewinniam tylko uczciwych ludzi, bo dla obzalców szkoda miejsca w „Katoliku“.

Pyskowice. Nowy proboszcz nasz, ksiądz Zwierzona wprowadzony został 5-go b. m. w swój urząd jak najuroczyściej. Miasto było przystrojone w chorągwie i wieńce. Wazystkie stowarzyszenia wyruszyły na powitanie. Pochód do kościoła był prawdziwym pochodem tryumfalnym. Wieczorem odbył się na cześć ks. prob. korowód z po hodniami.

Benkowice. Księcio-biskupi komisarz i dziekan ks. Szrzybny ze Staréj-ksi przybył tu, aby z polecenia biskupiego wprowadzić w urząd naszego nowego proboszcza ks. Spyrę. Dzieci szkolne i licznie zebrani parafianie odprowadzili ks. prob. w procesji do przystrojenego kościoła, gdzie po odprawieniu przepisanych ceremonii, przemówił ks. dziekan do nowego proboszcza naszego, zwracając mu uwagę na ważność dnia tego, oddał mu gnaną tutejszą katolicką w opiekę. Ks. Spyrę, dziękując, przyrzekł być dobrym pasterzem i ojcem, prosząc zarazem każdego o zaufanie i wypełnianie swych obowiązków, aby mu użyc sprawowanie

wzniesłego urzędu duszpasterstwa. Po odprawieniu nabożeństwa i odśpiewaniu „Te Deum“ odprowadzono proboszcza na farę, gdzie przy udziale kilku kapłanów, nauczycieli, zarządu kościelnego itd. wspólnem śniadaniem zakończono tę uroczystość.

Racibórz. W nocy 1-go bm. zabił znany pijanica Krettek swego brata starszego, uderzywszy go kufalkiem tak silnie w głowę, że mu czaszkę rozłupił, wskutek czego śmierć natychmiast nastąpiła.

Szeroka. Dnia 5-go bm. około godziny 11. wykoleił się na tutejszym dworcu pociąg towarowy. Lokomotywa z tenderem i 17 wagonów wyskoczyło ze szyn; wagony zostały zdruzgotane. Bremzerzy pospieszali zawczasu, przeto żaden z nich nie poniósł uszkodzenia. Maszynista Justinski z Kluczborka został tylko cokolwiek w nogę skałeczony. Niestety to podobno spowodowane zostało złem ustawieniem tak zwaną „wajchy“.

Od Opoli. Proboszcz i dawniejszy inspektor szkolny, ks. Kahł w Wielkim Kotorzu obchodził 3-go bm. 25-letnią rocznicę swego urzędowania w tutejszej parafii, jako proboszcz. Patron tutejszego kościoła hrabia Garnier z Turawy biorąc udział w uroczystościach na cześć Jubilata, wśród licznie zgromadzonych gości stanu duchownego i świeckiego, wznosił toast na zdrowie czcigodnego kapłana. Ks. proboszcz Müller z Tuły, będąc przed 25 laty kapłanem w W. Kotorzu, wznosił wiwat na cześć obecnego prezydenta rencyjnego z Koszalina, p. hr. d'Haussoville, który przed 25 latmi w tutejszej parafii swe zaręczyny obchodził, i jak z przyjemnością wspominał, wtenczas Boga w tutejszym kościele błagał o łaskę w tak ważnem przedsięwzięciu. Wieczorem wyprawiły działki szkolne swemu duszpasterzowi pochód z pochodniami, przeplatany śpiewem i przemowami. Ks. proboszcz dziękował ze wzruszeniem za okazaną mu miłość, wynurzył życzenia, żeby mu Bóg raczył łaski udzielić, aby jak najwięcej dzieci, które tak szczerze kocha, mógł do Stołu Pańskiego prowadzić, przyrzekając zarazem pozostać pomiędzy nami na tutejszym probostwie aż do śmierci swojej. Niech Bóg łaskawy raczy nadwątłone siły i zdrowie naszego czcigodnego księdza proboszcza wspierać w jak najdłuższe czasy dla użytku duchownego i cielesnego swych

parafian, dla których jest rzeczywistym ojcem troskliwym.

Schalke w Westfalii. Z 50 robotników zabitych na kopalni Konsolidation wskutek wybuchających gazów jest dziewięciu Rodaków i to: Adam Böhnisch z Halezyna przy Raciborzu, Ign. Genilewski z Zachodnich Prus, Fryderyk Glaszek z Poznańskiego, Mateusz Kłwora z Zach. Prus, Adam Papajewski z Zach. Prus, Ernest Wolff ze Śląska przy Wrocławiu, Fryderyk Iczek z kąd niewiadomo, Franciszek Kendzik z Czernice przy Rybniku.

Rozmaitości.

* Z pobytu cesarza Wilhelma w Alzacji opowiada „Figaro“ następującą anegdotkę. Cesarzowi przedstawiono sędziwą staruszkę. „Ile masz lat?“ zapytał cesarz. — „102“, odpowiedziała staruszka, „a ty?“ — „Ja liczę 90 lat“. — „Co? 90 lat i musiał jeszcze służyć w wojsku? Miły Boże!“

Nadesłano.

„Kra“ plyn przeciw darcia i reumatyzmowi z opactwa św. Marcina, wysmienity tysiącznie doświadczony środek przeciwko wszystkim podobnym cierpieniom, oraz darcia w częściach bólu nerw, krzyża, stawów, piec, nóg, głowy, postrzału wywichnięciu i t. d. Pomoc pewna! Tysiące świadectw! Generalny skład R. Randolf, Mainz. Pół butelki Mk. 1.50, cała butelka M. 3.00. — W Tarnowskich Górach do nabycia w aptece Eskulapa S. Jeziółkowskiego.

Pocztą Redakcyi.

W Bytomiu wydaje dawniejszy różnik, p. Stanisław Przysiężński gazetę „KATOLIK ŚLĄSKI“, którego na zewnątrz podobnie urządził, jak „Katolika“ starego naszego. Aby nie zaszyły pomyłki, prosimy uważać, że dawny „Katolik“ wychodzi w Rozbarku (Bytom) i nie ma innego miana jak „Katolik“.

— Do Polsk. Cerek wiew. Korrespondencja nie zdążyła do nadeszania w „Kat. list“, przesłała dziennik 10 fen. gotowych znaczków pocztowych. można odebrać w Eksp. „Kat.“. ponowaz przesłał list z niemi przyszedł na powrót z u-aga, że podpisane na korespondencji nazwisko nie istnieje w Polak. Cerekwicy.

Do dzisiejszego numeru „Katolika“ dołączamy nadzwyczajny dodatek Hombergera z Frankfurtu n. M., na co zwracamy uwagę szan. czytelników naszych.

Ogłoszenie!

W Niedziele 17. Października odbędzie się zgromadzenie członków tutejszego konzumu i przed żony będąc rachunek z przychołu i rozchodu, liczbie członków i uwiadomienie o zupełnem rozwiązaniu towarzystwa. Cielmice, w Październiku 1886.

Zarząd.

M. Pluta, dyrektor.

Dziękuję serdecznie p. Dr. Ring z Lipin za zupełne wyleczenie mojej córki z wielkiej choroby i polecam szanownej publiczności tego pana doktora Lipiny.

J. Jaskulla.

Złota obrączka ślubna oznaczona J. B. 22. 2. 85 zgubiono 19 Września tr. w Burawcu. Ktoby ją znalazł, niech będzie łaskaw oddać ją za stósonnem wyłagrodzeniem u p. J. Richtera szewca w Burawcu.

Gotowe meble i trumny wszelkiego gatunku ma na składzie

C. Dominik,

majster stolarski w Tarnowicach, Wilhelmsplatz Nr. 204, dawniej szan. posiadłość p. Wagnera.

Kilka zdalnych czeladników stolarskich otrzyma tamże trwałe zatrudnienie.

DOM

o siedmiu izbach i 1/2 morgi roli, jest do sprzedania. Bliższych wiadomości udzieli Ekspedycya „Katolika“

Ucznia z dostatecznem wykształceniem szkolnem przyjmie zaraz do swego handlu **M. Badrian** w Górnych Hajdukach.

UCZNIA

z dobrem wykształceniem szkolnem, porządnych rodziców, przyjmie zaraz **M. Schalscha**, destylacya i handel tabacznym w Katowicach.

Tanie futra (kożuchy) z koleją są do sprzedania u **Fuchsa** w Król. Hucie Kronprinzstr.

Patentowane maszyny do sieczki (D.-R.-P)

Najnowsze maszyny naszego czasu dla siana, słomy, pośladu, zielonej paszy, majsu itd. Pięć noży bez kółek, bez odkręcania szrób. 12 cali szeroki otwór. Do kierowania ręką i geplem. Nader tania cyna. Odplacanie ratami pozwolone. Katalogi darmo. Agentów wszędzie się szuka. Fabryka ta dostarczyła w roku 1885 jedynie 5542 maszyn do sieczki.

Heinrich Lanz w Wrocławiu, Victoriast. 6.

Świece woskowe

z czystego wosku pszczołnego, podług przepisu kościelnego wykonywane polecam także również wszelkiego gatunku **świecki sterynowe.** Kupuję także każdą ilość wosku pszczołnego i płacę najwyższe ceny. **Opole, Krakowska ulica Nr. 47.**

Scholz dawn. A. Schwartz, fabryka mydła.

Od 2. Października tr. znajduje się moja kancelarya na ulicy Bahnhofstrasse Nr. 10. naprzeciw handlu p. J. Heidesfelda Gliwice. **Schüler, adwokat.**

Do wszystkich prac piśmiennych w niemieckim i polskim języku jako i do rachunków poleca się

Leo Wyszomirski, Krolewskiej Hucie ul. Cesarska 37.

POSIADŁOŚĆ

150 morgów dobrej roli i już obsianej, z kempletnem żywem i martwym inwentarzem i dobrymi budynkami, pół mile od kolej, przy dużem miasteczku, jest zaraz do sprzedania. Zgłoszcie się można: P. K. postlagernd Schroda (Prov. Posen.)

Dla handlarzy

nowe kwaśne ogórki w beczkach różnej wielkości po nader tanich cenach poleca

Max Bulski,

w Bytomiu (Benthen O.-S.)

Norymberskie zabawki

J. Munk Nürnberg Najwięk. skład zabawek **Norymbergu** remonta swój nowy ilustrow. Katalog zabawek około 3000 numerów za wierzający gratis i franko.

Szanownej Publiczności **Bytomia i okolicy** polecam mój wielki wybór wszelkich **gotowych ubiorów,** także wykonywam spiesznie zamówienia podług miary. Usługa rzetelna i tania

Skład gotowych ubiorów

A. Niestroj, mistrz kraw.

Bytom, Raitzula u p. kup. Krahla.

Handel towarów korzennych

L. Hausdorff, Myskowiec.

Kawa najlepszego gatunku codziennie świeżo palona 1/4 funta 25, 30, 35, 40 i 45 fen.

Faryna funt 30 fen.

Cukier twardy f. 32 w głowie taniej

Mydło funt 28 fen

Cykorya duża w czerwonym i zielonym papierze sztuka po . . . 13 fen.

Presówka najlepsza i długi liść funt 1,10 fen.

Petroleum funt 16 fen.

Skróbek „ 30 fen.

Soda „ 8 fen.

Najlepszy towar i najtańsze ceny.

Szanownej Publiczności **Bytomia** i okolicy donoszę uniżenie że otrzymawszy nową przysyłkę różnych

materij na ubiory,

jestem w stanie szanownych mych odbiorców pod każdym względem zadowolić i przesyłać o łaskawe liczne zamówienia, przyrzekając rzetelną usługę.

Wieczorek, mistrz kraw. w Bytomiu Schneiderstrasse.

Szanownym moim odbiorcom polecam mój wielki skład **Flanelu** 2 łokcie długiego, **Buksina, Sukna, Lamy, Płótna** itd. po najniższych cenach i rzetelnej usługę, oraz wielki wybór **gotowych surdutów, Borneusów** itd.

Ed. Enenkel w Wiel. Strzelcach.

Dominium Solce

przy Nowem Bieruniu przyjmie natychmiast zdolnego młodego **stelmacha**, który zarazem musi pełnić służbę stróża. Tamże znajdują od 1. Stycznia dwa parobcy **żonaci** i jeden **nieżonaty**, oraz 5 młodych **żonatych robotników kontraktowych** dobre pomieszczenie.

Ziemniaki do jadła

połączone w łanunkach wagonowych

M. Werner w Poznaniu.

Zaproszenie do przedpłaty

„Zdrowaś Marya“

piemko miesięczne, poświęcone czci Najśw. Pannie Maryi Redaktor **ks. Lubicki**, Wydawca **Karol Miarka** w Mikołowie. **1. Października** rozpoczyna się nowy kwartał. Zamówienia przyjmują wszystkie urzęda pocztowe, księgarnie i p. agenci. Prenumerata kwartału 40. fen.

Tanie ceny.

Polecam

moje najlepsze gatunki

Kawy surowej codziennie świeżo palonej różnego rodzaju i cenie, funt po 70, 75, 80, 85, 90, 95, 100, i 120 fen.

Cukier po najtańszych cenach dziennych. Cykorya fantowa paczka 15 fen. Mydło funt po 25, 28 i 30 fen. Skróbek funt po 30 fen. Soda funt po 8 fen. Presówka funt po 100, 110 i 120 fen.

Handlarzom sprzedaje po tańszych cenach O łaskawe względy prosząc zostaję zaszczytnie

Król. Huta. Heinrich Krist.

Rzetelna i grzeczna usługa.

Bracia Prankel w Wielkich-Strzelcach.

Dobra sieczkarnia jest tylko w Wielkich Strzelcach.

Dobra młockarnia jest tylko w Wielkich Strzelcach.

Dobra wialnia jest tylko w Wielkich Strzelcach.

po najtańszych cenach pod gwarancją

Wskutek licznych wniosków i dla wygody naszych szanownych odbiorców wysyłać będziemy odtąd naszych podróźnych, prosząc w razie potrzeby zleceniami swemi ich zaszczyścić.

Przez powiększenie naszej fabryki i ustawienie nowych maszyn najlepszych jesteśmy w stanie tylko najlepsze i najtańsze maszyny pod gwarancją dostarczać.

E. Simonauer w Roździeniu,

dawniej **Hamburger,** poleca:

Wielki skład flanelów, barchanu, chust, kaszemiru, jedwabów, materij na ubiory, po najtańszych cenach.

Cukier funt po 30 fen.

Kawa palona 1/4 funta po 25, 30, 35, 40 fen.

Mydło funt po 28 fen.

Skład maki katowickiego młyna

Wszelkie towary żelazne, pałę na dachy, gwoździe, blachy, cement, zamki itd. po najtańszych cenach.

B **WIELKA** **Znów 3521 wygranych.**
erlinska loterya powozów i koni, ciągnięcie 4. i 5. Listopada t. r.
 2 czterokonne powozy. **Znów przyjdzie**
 3 dwukonne powozy.
 1 jednokonna powoz.
 (Kompletne do odjazdu).
3521 Wygranych
 do **koni czystej krwi.**
 do **koni wierzchowych**
 po **11 losów 20 mk.**
 wylosowania złote i srebrne monety Na porto i spłaty 15. fen. dołączyć
Losy po 2 marki za do nabycia w miejscach plakatami oznaczonych, oraz do sprowadzenia przez
 11 losów za 20 marek. **F. A. Schrader** Hannover Gr. Packhofstr. 29.
 Do nabycia u **A. Frischnicka** w Mały Dombrowce.

POSIADŁOŚĆ
 z pięknymi łakami i w jeźnem niejsu położonem polem z należącymi do tałowej 2 budynkami mieszkalnemi chlewem i stodolą w powiecie katowickiem, w bardzo pięknym położeniu, mam zamiar z wolnej ręki sprzedać.
S. M. Schalscha,
 Katowice.
 Kucie.

Ważne zgromadzenie
„Górnoszląskiego stowarzyszenia kredytowego dla włościan“
 odbędzie się
 w **Mikołowie 31. Października 1886,**
 po południu o 1. godzinie
 w sali oberży „Prinz von Preussen“.
 PORZĄDEK DZIENNY:
 Uchwała o rozwiązaniu stowarzyszenia.
 O liżny udział uprasza
Ernst Kanert, przewodniczący

Waga sprawiedliwa.
Podpisani polecają
 codziennie świeżo paloną wysmienitą smaku
KAWĘ
 funt po 80, 90, 100, 120, 140, 160 fen.
 niepaloną funt od 60 fen. do 1 mk. 20 fen.
 oraz wszelkie inne
towary korzenne
 najlepszego gatunku po najtańszych cenach, prosząc o łaskawe względy.
Wincenty Krahl, P. Góretzki,
 Bytom. Rajszula Nr. 1. w Rozbarku.

Towar dobry
 Szanownej Publiczności Zależa i okolicy polecam:
 Najlepszy twardy cukier funt po 30 fen.
 Biała faryna 29 „
 Palone dobre kawy 1,00 „
 Najlepszą kawę Jawa funt po 1,20, 1,40, 1,60 „
 Najlepsze oranienburskie mydło jęderne 30 „
 przy odbiorze 5 funtów po 28 „
 Hoffmanna patentowany skróbek funt po 30 „
 Najlepsze tureckie śliwki funt po 30 „
 Petroleum funt po 16 „
 jako też i inne towary korzenne po tanich cenach
 Dalej sprzedaję z powodu całkowitego zwinięcia
 składn towarów łokciowych, podwójnie szerokie kaszmiry po 45 fen. za łokieć. Materye na suknie
 łokieć po 20, 25 i 30 fen., oraz różne inne artykuły
 jak najtaniej.
 Z szacunkiem
Zależę, Ignac Stanisłowski.
 p. Katowickami.

Kalendarz Maryański
 na rok 1887
 już wyszedł i jest do nabycia w wszystkich księgarniach
 agenturach, jako też i wprost od nakładcy Karola Miarki
 w Mikołowie (Nicolai O.-S.) do nabycia.
Cena 60 fen.
 Dołączony jest śliczny obraz kolorowy i kalendarz ścienny.
 Poszukuje pociętych ludzi do rozpowszechnienia tego
 kalendarza za dobrem wynagrodzeniem.

Tanio! Tanio!
Singera maszyny do szycia, najlepszy
 fabrykat niemiecki, elegancko wykonywane dla rzemieślników i użytku domowego już od 60 marek przy kilkuletniej gwarancji. Stare maszyny biorą się w zapłatę. Reparacje wykonywane się szybko i tanio. Olej do smarowania, igły, przedziały i pojedyncze części maszynowe, są zawsze na składzie.
Glógówek W. Himmel,
 w rynku No. 14. hand. maszyn.

CUKIER KAWA taniej!
 Codziennie świeżo paloną kawę wysmienitą smaku
 funt 80, 90, 100, 120, 140 i 160 fen. — Niepalona
 funt od 60 do 1,20 fen. Cukier i wszelkie inne towary po najtańszych cenach.
Hermann Perl,
 Bytom, 4. dom od dworca górnoszląskiej kolei
 Bahnhofstrasse 12.

Karola Simona
 Znak (S) ochronny.
Ekstrakt kompensacyjny
 od przeszło 25 lat używany, zaleca się jako najskuteczniejszy, szybko i niezawodnie działający środek zaradczy przeciwko zapalnej i chronicznej podgrze, wszelkiego rodzaju reumatyzmowi w głowie, w stawach i w innych członkach ciała, — dalej przeciwko bólom w krzyżach i w piersiach, drganiu nabrzmieniaści ścięgna, migrenie, bólom głowy i zębów, — nareszcie przeciwko neuralgii, postrzałowi i t. p. Już jednorazowe natarcie sprawia ulgę a dalsze nacieranie usuwają całkowite dolegliwości.
Cena za flaszkę 1 markę
 w liście w znaczku pocztowym.
 Środek ten do nacierania tylko wtenczas jest prawdziwy, jeżeli flaszki są opieczątowane powyższym znakiem ochronnym a na dnie tak samo opatrzone.
 Łaskawy Panie Simon.
 Z całego serca dziękuję Panu za nadesłanie nam jednej flaszki Ekstraktu kompensacyjnego, który bardzo skutkował na darcie w kościach, moja matka o cierpieniu przez 4 miesiące, iż łóżko opuścić nie mogła lecz po nasmarowaniu Pańskim Ekstraktem już po dwóch dniach łóżko opuścić mogła.
 Świętochłowice, 19. 6. 86.
Antoni Tymann.
 Główny skład
K. Simon w Lesznie (Lissa P.)
 Przy odbiorze 4 flaszek franko przesyłka.

Sławne w świecie
 są moje od 10 lat fabrykowane prawdziwe wiśniowe
Burki do fajek
 1 m. długie szeroko wierzchoła, tuzin 24marki, szczególnie wysmienite 30 m., 24 długie 20 m., Brilonskie 12 m., za 1/2 tuzina sprzedaję; co się niepodobą odbieram napowrót. **Instrowany cenik franko.** Fajki odemnie wprost sprowadzane kosztują u handlarzy lub to karzy nieomal raz tyle.
M. Schreiber,
 Düsseldorf. nadw. fabr. fajek.

Maks Eisner,
 handel towarów drogerji i kolonialnych
 w **Zaborzu, kolonia A.**
 w nowym budowanym domu pana Och-manna niedaleko kościoła
 poleca:
 wszelkie drogerje, jako to: masła, farby fernajs, (pokost), lak, artykuły gumowe, herbaty, ziołka, wina medycynalne, prawdziwy koniak i rum, mydło leczące i do mycia, oraz wszelkie towary kolonialne: każdego czasu świeżo palona kawa, funt po 1,00, 1,20, 1,40, 1,60, 1,80 fen. Cyboryą każdego gatunku, Cukier twardy funt 30 fen. w głowie 28 fen. Faryna 28 fen. Mydło jęderne bardzo suche, funt 28 fen. Skróbek odważony 30 fen. Tytuł najlepszy 1,20 fen., Ryż 15 do 20 fen. Petroleum czysty amerykański 16 fen. Cygara różnego gatunku i Papierosy już 10 sztuk za 5 fen. Piwo i woda selterska zawsze świeża z lodu budelka po 10 f Wino liter po 40 do 80 fen

Szanownym wiarusom Król. Huty i okolicę donoszę, że tu z dniem dzisiejszym na przeciw kościoła św. Jadwigi otworzył skład bielizny, rzeczy wełnianych, kołnierzy guminowych, artykułów dla krawców i szwaczek i różnych towarów należących do mego zawodu. Ręczę za rzetelność i skóra usługę, spodziewając się, że mnie Szanowni wiarusi popierać będą w mym zawodzie.
M. Spack,
 w Król. Hucie Cesarskiej ul. 28
Woznica żonaty, trzeźwy, umiarkowanie rachować, otrzyma zaraz służbę w mej fabryce chleba do rozważenia chleba. — Myta 45 marek miesięcznie, wolne pomieszkanie i opał. Osobiste przedstawienie konieczne.
Julius Weiss, kupiec w Rudzie.

ŻYWOT
Pana Jezusa
Zeszyt 21,
 wyszedł i jest do nabycia w Ekspedycji „Katolika“ i u panów Agentów.
Cena 50 fen

BACZNOŚĆ!
 Szanowaej Publiczności Hajduk i okolicy dołączam:
Wina węgierskie ostre i słodkie, francuskie czerwone po różnych cenach. Malaga w butelkach oryginalnych po 8 mk. 25 fen.
Likier różnego gatunku butelka od 75 fen. do 2 mk.
Piwo kulmbachskie butelka 25 fen., 12 butelek za 3 mk., wrocławskie Kipke, butelka 15 fen. bawarskie jasne butelka 10 fen. Cwierć beczki 4 mk. 50 fen. półwieci beczki 2 mk. 40 fen.
Kawę wysmienitą paloną funt mk. 1,00 1,20, 1,30, 1,40, 1,60.
Cukier twardy funt 30 fen.
 Suszone jabłka, tureckie śliwki, kwaśne ogórki itd. oraz elegancji lańcuszki do zegarków cygaronki z morskiej piany, laski, port monетки, cygaronki, fajki krótkie i długie i wiele innych przedmiotów stosowne na podarunki rodzinne.
 O łaskawe względy prosząc, przyrzekam rzetelną usługę.
Król. Huta Cesarska ul. 37. Karol Czichos.

Tylko odleżałe
CYGARY
 białe palące, najlepszego gatunku, nowe Śledzie
 dobra palona **Kawa**, jako też i wszystkie inne
 towary na odprzedaż, wszystko po tanich cenach.
 Bytom, **Franc. Zawischa,**
 ul. tarnowicka obok kościoła.

70 fen.
 funt palonej kawy czystego smaku i silna.
 Kawa Jawa wysmienita palona funt 1,20 M.
 Kawa perłowa wysmienita palona 1,10 „
 Cukier twardy od czubka bez papieru ważony 30 fen.
 Faryna biała 28 „
 Cykerye różnego gatunku po cenach fabrycznych.
 Mydło jęderne odważony funt 27 „
 Mydło zupełnie suche 30 „
 Soda kryształowa najlepsza 8 „
 Petroleum amerykański 16 „
Albert Roter
 Królewska Huta, Kattowitz-erstr. (Promenadenecke.)

Na porę zimową
 polecam mój nowourządzony skład
ubiorów zimowych
 Rzeczy u mnie kupione odznaczają się elegancją
 robotą, dobrem siedzeniem i trwałą materją.
 Rezerwistom kupującym u mnie swe potrzeby na
 zimę udzielam szczerze gólnie korzyści.
 Proszę o liczne odwiedzenie mnie
Król. Huta. S. Roth majster krawiecki.

Maryacelskie
krople żołądkowe.
 środek znakomicie działający na wszelkiego
 rodzaju choroby żołądka.
 Niezrównany przy braku apetytu, słabości żołądka, cuchnącemu oddechu, wzdęciach, kwaśnych odbijaniach, kołkach, katarach żołądkowych, zgagach, tworzeniu się piasku moczowego i kamyczkach w pęcherzu, przy zbytnej produkcji śliny, żółtaczce, otmierzłości i wmitach, przy pochodzących z żołądka bólach głowy, kureczach żołądkowych, twardych brzuchach lub zatwardzeniach, przeciągnięciu żołądka potrawami, napojami, przy robakach, cierpieniach śledziony, wątroby i hemoroidach. **Cena flakoniku wraz z przepisem 70 fenigów.** Składy we wszystkich znaczniejszych aptekach. Główny skład u aptekarza
Karol Brady
 w Kromleryżu (Kremsier) na Morawie w Austrii.
 Prawdziwe do nabycia w Bytomiu u aptekarza **Schweitzer**, i w aptece pod **Aniołem** (Engel Apotheke), w Szarleju w Aptecce, w Łabędach u aptekarza **Jul. Hahn**, w Świętochłowicach apteka **Humboldt**, w Tarnowskich Górach apteka **Aeskulap**.